

Интервју са Митрополитом дабробосанским и мјестобљуститељем Патријарашког трона г. Хризостомом



Високопреосвећени, хвала вам за издвојено време, благословите и можете ли на самом почетку појаснити саму титулу мјестобљуститељ, односно шта је ваша дужност заправо до избора новог Патријарха?

– Пре свега, нека буде благослов Божји на вама, вашим сарадницима на Телевизији Храм, која много значи за промовисање и присуство Српске Цркве у јавном простору, посебно у медијском јавном простору. Као што сте сами казали, након упокојења Његове Светости Патријарха нашега Иринеја, по Уставу Српске Православне Цркве најстарији митрополит истовремено постаје и председник Светога Синода, Светог Архијерејског Сабора и мјестобљуститељ Патријарашког трона. Мјестобљуститељ значи чувар, онај који чува Патријарашки трон до избора новог Патријарха. Управо је то сада моја функција,

као председника Светога Синода, да уз поштовање свих Уставом предвиђених прописа и одредби чувамо Патријарашки трон неповређеним и целовитим, те да га сачувамо до избора новог Патријарха онако како треба. Наша Црква је организована Црква, има свој Устав, има своје Право, своје законе по којима живи и функционише, тако да и поред трагедије која нас је задесила, изненадне смрти нашега Патријарха, Црква мора и треба да функционише онако како је управо Законодавац и предвидео, да се настави живот Цркве у једном тако тешком тренутку као што је губитак поглавара једне Цркве. Тако да смо ми до краја испоштовали оно што је Зстав и предвидео и сада функционишем као мјестобљуститељ Патријарашког трона овде у Патријаршији.

Високопреосвећени, блаженопочивши патријарх Иринеј је деценију и нешто више био Поглавар Српске Православне Цркве. Шта је по вама обележило, да тако кажем, његову деценију?

– Његова Светост, блаженоупокојени патријарх Иринеј је више од десет година верно, заиста верно и истрајно служио Богу, Цркви, свом народу, у апсолутном значењу те речи. Био је заиста слуга своје Цркве, свога народа где год је требало, као и његов претходник, и боље рећи као његови претходници, али пре свега непосредни претходник патријарх Павле, који је заиста својим непрестаним радом и молитвом био светлост која је светлела свима нама. Тако је и блаженопочивши патријарх Иринеј наставио својом смерношћу, својом скромношћу, једноставношћу, али истовремено и узвишеношћу да сведочи Христа Господа и нашим верницима и нашој Цркви, али и свету споља. То је врло важно да Патријарх српски, и сви ми на крају као хришћани, светлимо не само нама, него пре свега онима који су споља, ван Цркве, да видећи светлост нашу и они прославе Оца нашег Небеског. Тако је и блаженоупокојени управо то сведочио својим добрим примером, својим угледом, својом чашћу и достојанством куд год је ишао, куд год је проповедао, заиста је то чинио како пристoji једном Патријарху. Оно што је за нас врло важно јесте његова борба за завршетак Храма Светог Саве на Врачару. То је, можемо рећи, заиста обележило његово служење као Патријарха десет година. Нажалост, није успео да дочека да Храм буде завршен у потпуности и да га освети како је био планирао. Не знамо зашто је то Бог тако одредио, али Патријарх се заиста потрудио, као и сви претходници, па можда и више од других, и као Епископ нишки и као члан Синода, члан ПУО-а и председник Комисије за изградњу Храма Светог Саве на Врачару, да Храм Светог Саве види свој неки коначни завршетак и отварање, односно освећење. Оно што је посебно обележило његову десетогодишњицу служења јесте превазилажење многих проблема који су настали у Цркви. Ви знате да је за ових десет година било много проблема унутар саме Цркве и да смо имали поприлично доста трагичних случајева, раскола, подела и отцепљености. Али Патријарх је био одлучан и бескомпромисан у борби да сачува углед Цркве, достојанство Цркве, што на крају крајева наш народ и очекује. Можда је то била висока цена, али у сваком случају Патријарх је управо ушао у историју и по једном таквом односу да Цркву сачува онаквом каква она и треба да буде – Црква Христова, Невеста, да буде Света и чиста. То је једна од главних карактеристика његовог десетогодишњег служења. Можемо да утврдио да смо били поносни на њега као Патријарха.

Високопреосвећени, када говорите о том једном, да тако кажем тешком крсту који је блаженопочивши патријарх Иринеј носио за време док је био Поглавар Српске Цркве, можете ли нашим гледаоцима издвојити неке од особина, хришћанских врлина које су красиле блаженопочившег Патријарха.

– Он је имао срећу да дуго година буде уз покојног патријарха Павла у Призрену као ректор, а и као професор, од кога је пуно научио. Пре свега, преузео је крст патријарха Павла, да га носи у таквим временима, нарочито у време када долази до потпуне либерализације односа у друштву, што није нимало лако ни једноставно. Патријарх је носио тежак крст садашњег времена. Многи мисле

да је то крст неких давних времена. Свако време има свој крст, своје бремене које се мора носити. Немамо право да кукамо него да кажемо да је оно што је од Бога дано, па чак и ако је то страдање, на наше спасење. Патријарх је свој тежак крст у време док је био Поглавар носио достојанствено. Није било лако, није било једноставно. Видели смо га често у мукама и невољама, како се моли и како сам састрадава, због тога што се у нашој Цркви дешавале неке ствари које нису баш биле популарне. Но, све смо то превазишли и уз његово велико трпљење, али сигурно и његову велику жртву. Био је спреман да преседне из једног авиона у други да, на пример, путује за Америку, за Канаду, а тек што је дошао из Русије или из Грчке, и то зато да би био свуда свима све, да би све на неки начин привео некој љубави, хармонији у Цркви Христовој. Стога се све то може оценити као једна велика жртва, а такав је крст његов био њему суђен и он га је часно носио до краја живота.

Колики је по вама губитак за Српску Православну Цркву упокојење блаженопочившег Патријарха Иринеја?

– Сигурно да је то велики губитак за све нас и нашу Цркву, јер смо у контексту тога мало пре тога изгубили и Митрополита Амфилохија, Владику Милутина ваљевског. Све је то допринело да се осећамо заиста тешко у овом моменту, у овом времену пандемије која нас је изненадила, и можемо да кажемо опоменула да се морамо придржавати мера прописаних од стране законодавца како бисмо се заштитили од те вирусне болести, али не само себе већ и другога, јер и ми можемо бити преносиоци таквих опасних заразних болести као што је вирус корона. Можда тога још нисмо свесни, али кажем да ће наша Црква, као стабилна и уређена Црква, истрајати у овим искушењима и да ћемо, ако Бог да, чим пре да бирамо новог Поглавара наше Цркве, будућег Патријарха који ће преузети опет оно што је наш блаженопочивши патријарх Иринеј оставио нама у наслеђе.

Након смрти Патријарха Иринеја, многи кажу да је он био ујединитељ свих Срба. Шта нам можете рећи о томе?

– То и јесте улога Патријарха, зато и јесте Патријарх српски. Грци, нарочито Цариград, намерно неће да прихвате нашу одредницу титуле Патријарха. Није то Патријарх Србије, него Патријарх српски, значи свих Срба широм света. Стога Патријарх српски није територијална категорија већ је национална широка категорија – да је он Патријарх свих Срба. Улога је Патријарха управо да све Србе обједини под сводове Храма Светога Саве, Светога Симеона и свих Срба Светитеља. Зато је врло важно да је наш Патријарх, као и патријарх Павле, још више, али сигурно и Патријарх Иринеј, наставио да ону поцепану Цркву чини јединственом Црквом, заједничком Црквом свих Срба на свим просторима, почевши од Новог Зеланда па до Аљаске, од Исток до Запада... Наш је Патријарх наставио управо ту велику улогу свих својих претходника, почевши од времена када је почела велика миграција становништва, значи пре Другог светског рата, па чак и у 19. веку. Срби су данас сви обједињени у својој Цркви преко својих епархија, парохија и црквених општина. Можда то многим није познато, али ми смо Црква која има своје парохије, своје црквене општине на Новом Зеланду, у Аустралији, у Европи, у Америци и у Јужној Аме-



рици. Стога је врло важно да је Патријарх свуда путовао, свуда стижао, да би управо свима послужио и да би својим служењем објединио наш српски народ и Цркву. То је била његова улога и он је то заиста храбро и одлучно и истрајно служио томе и није му то било тешко. Заиста је до самога краја био неуморан, чак нас је некада изненађивало колико сати и времена он може да истраје такав подвиг, као човек од деведесет година. Међутим, био је неуморан у служењу, путовањима, да би ујединио српски народ. Посебно је, на пример, долазио врло често у Републику Српску. Његова нас је смрт изненадила, али морамо ићи даље, нека му је вечно Царство Небеско, а нама Бог да да снаге да идемо даље.

Високопреосвећени, многи су констатовали и сложили се у размишљању да нас је блаженопочивши Патријарх оставио у тешком времену. Који су кораци Српске Православне Цркве по вама даље?

– У Цркви је увек било тешко, никада није било лако. Ако се сетимо како је било за време комунизма када су била велика искушења и велика страдања, Црква је увек то уз молитву и благослов Божиј победивала, јер Бог чува Цркву своју и Бог је са нама и када ми чак некада губимо наду и падамо. Бог никада не напушта своју Цркву и свој народ. Он је увек ту да помогне и да избави. Управо тако сада можемо казати да је ситуација можда тешка, с једног аспекта и јесте, али није толико тешка да бисмо то доживљавали трагично. Црква је као што сам казао, организована. Нека свако ради свој посао, епископи на својим епархијама да раде свој посао, свештеници на својим парохијама да раде свој посао, монаси у својим манастирима да служе и да се моле Богу и све ће ићи добро до избора новог Патријарха, јер управо он нас сада гледа, он то и очекује да управо тако и Црква коју је он водио настави до избора новог поглавара. Тако да ћемо, ако Бог да, када дође време заказати изборни Сабор и избор новог Патријарха.

Можемо ли читаоцима да откријемо, односно да их упознамо са самим начином избора новог Патријарха, како он изгледа и да ли ће мењати с обзиром на ову тренутну веома тешку епидемиолошку ситуацију?

– Ништа се неће мењати у односу на методологију избора Патријарха, а уколико нам епидемиолошки услови дозволе, сигурно ће Свети Архијерејски Синод одлучити када ће тачно бити сазван изборни Сабор. Када ће то бити не зависи само од Светог Архијерејског Синода него уопште од стања са епидемијом и са проблемима, пре свега у сфери комуникација. Имамо пуно архијереја у Аустралији, имамо владика, имамо петорицу на америчком континенту, шесторицу у Европи, тако да морамо водити рачуна да они сви морају доћи на изборни Сабор, и морамо се сви припремити. Оно што је законски отприлике требало да буде после Сретења, значи у фебруару месецу, ако прилике временске и епидемиолошке буду дозвољавале да се саберемо на изборни Сабор, то ће и бити отприлике у то време. Патријарх је преминуо 20. новембра, значи до 20. фебруара требало би да буде избор по закону. Ако буде другачије, сам Бог зна, онда ћемо гледати да се изборни Сабор одржи када то буде било могуће. Ништа не можемо да одлучујемо, све то мора Синод да одлучује. Синод сазива Сабор и Синод ће о томе благовремено обавестити и црквену, али и

општу и друштвену јавност, када ће и на који начин бити одржан избор Патријарха.

Високопреосвећени, можете ли појаснити сам избор за Поглавара Српске Православне Цркве.

– У првом сегменту појављује се управо воља епископа, а то значи да епископи изборног Сабора бирају три кандидата од свих епархијских архијереја, а та три кандидата која добију највише гласова од браће архијереја, улазе у ужи круг за избор Патријарха. Онда се тај други део, тај божански део, предаје вољи Божјој. Од три кандидата, који су подједнако добри и добили су поверење већине архијереја, извлачи се клиром један. Реч је о најстаријем облику, још из апостолског времена, да се од тројице кандидата који су добили вољом и проценом своје браће архијереја да су најдостојнији, најспособнији, најбољи за Патријарха, све оставља вољи Божјој. То је та одлука и категорија нашег Устава, наше Цркве да тако буде избор зато што се ту појављују обе – и наша људска, лична одлука, али и божанска одлука о избору новог Патријарха. Тако је изабран Патријарх Павле, тако је изабран и Патријарх Иринеј, тако ће бити изабран, ако Бог да, и наследник Патријарха Иринеја. Молимо се Богу заиста да то буде, да се смири пре свега ова епидемиолошка тешка ситуација која нас је задесила, али и да се помолимо Богу сви да буде баш Божиј благослов, да завршимо избор Патријарха у најбољем реду и у времену како је то уставом предвиђено.

С обзиром на епидемиолошку ситуацију, која је веома тешка у Србији и у окружењу, на Балкану и у читавом свету, шта саветујете верницима, како да се понашају у овом тешком времену?

– Саветујемо да се чувају, да предузму све неопходне мере, личне мере, заштиту другог од себе, што је и најбоље јер је то љубав према другоме. Ако мислимо да себе штитимо маском, много је важније да другог заштитимо својом дистанцом од евентуалне заразе. Зато је порука наша и апел свима који ово буду слушали и гледали, да се придржавају прописа за овакве прилике и околности. Нисмо у историји имали овакву епидемију. Причаће се како је то некад било, као што смо некад слушали о шпанској куги, о томе како су људи умирали итд. Причаће се у историји како је било за време короне, како је било страшно. Значи, порука је и савет и молба да се чувамо, да чувамо и друге, да чувамо сви себе заједно, држимо се дистанце, држимо се прописа како је то предвиђено законом да се чувамо у време епидемиолошке ситуације попут ове. Нема другог решења. Не треба очекивати неко чаробно решење, али надамо се да ће ускоро стићи вакцина и да ћемо, ако Бог да, вакцинасањем бити заштићени и да ће се на крају ова опасна болест победити. Она је „убица из заседе“, јер видите како нас је изненадило да нам је Патријарх преминуо од последица ковида, Митрополит Амфилохије, Владика Милутин и многи свештеници.

Ваше Високопреосвештенство, налазимо се у периоду Божићног поста када треба да на првом месту буду пост и молитва. Шта саветујемо нашим читаоцима?

– Пост је дат и одређен за то да се кроз пост и молитву све невоље одагнају. Спаситељ је и казао да се сва искушења само постом и молитвом могу одагнати и изгнати.

Тако и болест епидемије сигурно, али мора се и поштовати оно што смо већ казали: дистанца, одржавање хигијене, ношење маски, уз пост и молитву, јер пост и молитва нису у супротности са овим што смо рекли. Напротив, то чак и иде једно са другим, јер пост изискује чистоћу, физичку чистоћу човека, телесну чистоћу (то је велика подршка, заштита од епидемија и зараза којекаких), а онда нормално и духовну чистоту која просвећује ум да добро разумемо шта је то, да то није шала, да је то озбиљна ствар. Тако су радили наши свети оци, расуђивали су мудро о свим искушењима које су они пролазили (лепре и разне друге заразе), али су уз Божју помоћ, али и постом и молитвом лечени, излечивани. Оно што је од Бога, па нека је то и смрт, опет нека је благословена.

С обзиром на то да смо дошли до краја нашег разговора, замолићу вас да упутите архипастирску поруку.

– Хвала вам што сте дошли, желим свима, пре свега, срећан и благословен овај пост, да га постимо часно, побожно, молитвено пре свега, тихо, како и требамо, да се кроз пост, а још више кроз покајање припремимо да радосно Христово рођење дочекамо. Пост је управо само једно средство за наше припремање да будемо достојни и да будемо обучени у те хаљине духовнога живота да би могли бити препознатљиви да смо достојни заједнице са рођеним Богомладенцем Христом. Зато је врло важно да наш хришћански пост буде пост смирења, пост молитве и пост покајања. Не треба пост само због поста, никакве користи од тога нема, него управо све ово да пост прати покајање, молитва, преображај човека духовно и да тако онда себе изнутра припремамо, дивно да припремимо за сусрет са оваплоћеним и новорођеним Богомладенцем Христом. То је најважнија порука да се управо у току овог поста и молимо и за нашу Цркву Божју, нашу Цркву која велико искушење има. Много је народа, наших верника болесно, да се молимо за сваког од њих, да идемо у храмове поштујући све епидемиолошке мере, а да се молимо Богу за све оне који су оболели, да их Бог излечи, да им помогне, да их изведе из смртне опасности, а Бог ће услишити молитву Цркве своје. Сигурно да можда смо и ми затајили у нашим молитвама и мољењима за многе наше невоље које су нас снашле, али зато ево прилика увек да кренемо. Сваки тренутак је нова прилика за нешто ново, боље и интензивније када је у питању наш пост, наша молитва, наше покајање. Нека буде срећно и благословено. Ако Бог да, до Божића ћемо се још сигурно виђати и пратићемо како све ово иде, те ћемо онда више знати када ће бити избор новог Патријарха, односно Поглавара наше Цркве.

Уредништво „Православља“ захваљује Редакцији Телевизије Храм на Преузетом разговору и уредници Мири Мочевих. ■■

КОСОВО И МЕТОХИЈА

Још један груб напад на српску верску и културну баштину на Косову и Метохији

Канцеларија за Косово и Метохију са великом забринутости обавештава јавност да су непознати починиоци у близини остатака православне цркве у селу Суво Грло код Србице поставили знак на којем, на албанском и енглеском језику, пише „Наша црква”.

Иако у овоме тренутку није јасно да ли је реч о нечијој самоиницијативној провокацији или званичној кампањи Приштинне, упозоравамо да је након угрожавања манастира Високи Дечани и текста на једном албанском порталу у којем се Пећка Патријаршија назива албанском црквом, свакако реч о још једном грубом нападу на српску верску и културну баштину на Косову и Метохији.

Реч је, наиме, о остацима цркве коју Срби из Сувог Грла и даље посећују у обредне сврхе, дакле о живом месту молитве и богослужења, и управо су они, са разлогом, поделили са нама забринутост због овакве провокације.

Широм Косова и Метохије налазе се небројене српске цркве и остаци некадашњих српских православних сакралних објеката, који сведоче о хришћанском и српском карактеру наше јужне покрајине, и никоме неће бити дозвољено да насиљем, грубим историјским фалсификатима и јефтним провокацијама поништи векове српског трајања на тим просторима.

О овом, као и свим сличним инцидентима у претходном периоду, обавестићемо надлежне међународне институције, борећи се доследно за слободу вероисповести и права Српске Православне Цркве на Косову и Метохији.

Извор: Канцеларија за Косово и Метохију

Каменована школа у Витини

Српска Основна школа „Младен Марковић” у Витини, издвојено одељење школе Бинач, каменована је 22. децембра 2020. године у послеподневним сатима. Непозната лица каменицама су гађала ову образовну установу која се налази у мултиетничком насељу Бинач у општини Витина. Том приликом разбијено је више прозора на школи, а вандала су покушали да обију и улазна врата.

Канцеларија за Косово и Метохију захтева од надлежних институција у Приштини да без одлагања открију и приведу правди починиоце овог вандалског чина, чије су мете била и малолетна деца. Сведоци смо готово свакодневних притисака и насиља над српским становништвом и имовином на Косову и Метохији. Након данашњег неоснованог хапшења пензионера Светомира Бачевића у Пећи, сада су се на мети нашла и српска деца, а тек пуком срећом нико није повређен.

Оваква разбојништва уносе додатни немир и оправдани страх међу српски народ у јужној покрајини и показују колико су крхка настојања за изградњу једног мултиетничког друштва на Косову и Метохији. Због тога очекујемо и од међународних представника да пошаљу јасну поруку да насиље неће бити толерисано, а управо овакви дивљачки испади могу имати далекосежне конеквенце у једној мултиетничкој средини.

Апелујемо на Србе да остану мирни и не подлежу намерним провокацијама које имају за циљ да изазову нашу неодмерену реакцију, а држава ће изнаћи начин да осигура њихову безбедност.

Извор: Канцеларија за Косово и Метохију